

تشبیه و حوزه‌های معنایی عمده آن در شعر حسن حسینی

شهلا خلیل‌اللهی

استادیار - عضو هیأت علمی دانشگاه شاهد

غفار برجساز

استادیار - عضو هیأت علمی دانشگاه شاهد

چکیده

نظریه "حوزه معنایی" از سوی هردر و هومبلت و گروهی از دانشمندان آلمانی و سوئیسی به ویژه ایپسن و ورتسیگ در دهه دوم و سوم قرن بیستم مطرح شد و با آرای وایزگربر با عنوان نظریه "حوزه معنایی" یا نظریه حوزه‌ای (Field-theory) انسجام یافت. طبق مفروضات این نظریه، مفهوم یک واژه بر حسب شرایط لازم و کافی یا آنچه مؤلفه‌های معنایی یک واژه نامیده می‌شود، در حوزه‌های معنایی مختلفی جای می‌گیرد. چنان‌که می‌دانیم مطالعه کیفیت تشبیه، از چشم‌اندازهای مهم در تعیین ارزش و میزان خلاقیت شاعر یا دوره خاصی است؛ بر این اساس مطالعات گوناگونی پیرامون این مقوله انجام گرفته است. یکی از افق‌های تازه، بررسی حوزه‌های معنایی است که شاعران، عناصر تشبیهات خود را از آن‌ها برگرفته‌اند. مطالعه مقوله تشبیه در اشعار حسن حسینی با محوریت پایداری نشان می‌دهد عمده‌ترین حوزه‌های معنایی مطلوب او در تشبیه‌سازی، از این قرارند: حوزه‌های معنایی قرآن، آسمان، آب و دریا، کتاب و عناصر ادبی و... نتیجه، این که در شعر حسن حسینی از این دیدگاه به حوزه‌های متعدد و گوناگونی بر نمی‌خوریم و حوزه‌های معنایی او غالباً همان حوزه‌های معنایی شعر سنتی است.

واژگان کلیدی: حسینی، تشبیه، حوزه معنایی، عناصر ادبی، شعر پایداری